

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 25.04.1974, sp. zn. 4 Cz 7/74, ECLI:CZ:NS:1974:4.CZ.7.1974.1

Číslo: 15/1975

Právní věta: Začatie trvalého spoločného bývania pracovníka s manželkou v priebehu trvania manželstva treba považovať za nasledovanie manžela do miesta jeho bydliska (§ 51 ods. 1 písm. e/ Zák. práce), aj keď k tomu nedochádza ihneď po uzavretí manželstva a aj keď pracovníkovi k jeho žiadosti organizácia umožnila po uzavretí manželstva preloženie do iného miesta bližšie bydliska jeho manželky.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 25.04.1974

Spisová značka: 4 Cz 7/74

Číslo rozhodnutí: 15

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Manželství, Pracovní poměr, Výpověď z pracovního poměru

Předpisy: 65/1965 Sb. § 51

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalující organizácia sa žalobou domáhala určenia, že žalovaným vo výpovedi zo 6. 4. 1973 uvedený výpovedný dôvod nasledovania manželky do miesta jej bydliska v B. B. nie je daný, lebo žalovaný už u manželky býva.

Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť, tvrdil, že má doteraz trvalé bydlisko v P., za manželkou do B. B. len občas dochádzal a výpoveďou pracovného pomeru sleduje teraz dosiahnutie možnosti trvalého spolužitia s rodinou.

Okresný súd v Banskej Bystrici žalobu zamietol a v odôvodnení rozsudku poukázal na odôvodnenosť výpovede žalovaného podľa ustanovenia § 51 ods. 1 písm. e/ Zák. práce i na spoločenský význam manželstva a záujem na jeho zachovaní.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a v odôvodnení svojho rozsudku zdôraznil potrebu vychádzať nielen zo slovného znenia ustanovenia § 51 ods. 1 písm. e/ Zák. práce, ale i z účelu ním sledovaného - poskytnúť manželstvu a rodine zvýšenú ochranu. Pojem bydliska treba preto v danom prípade vykladať s ohľadom na možnosť spolužitia manželov a rodiny a výpoveď treba považovať za odôvodnenú v tom prípade, keď manželia majú oddelené bydlisko a zamestnanie jedného z nich im bráni, aby bývali spoločne.

Proti uvedenému rozsudku súdu druhého stupňa podal generálny prokurátor SSR sťažnosť pre porušenie zákona, v ktorej vytykal, že u žalovaného neboli 6. 4. 1973 splnené podmienky pre výpoveď podľa ustanovenia § 51 ods. 1 písm. e/ Zák. práce. Žalovaný už od 5. 11. 1970 býval s manželkou v B. B. v byte jej rodičov a už vtedy si vytvoril predpoklady pre vedenie svojho rodinného, hospodárskeho a spoločenského života v spoločnom bydlisku. Nasledovanie manžela do jeho bydliska nemožno vykladať v závislosti od splnenia ohlasovacej povinnosti a v súvislosti s použitím administratívnoprávnych pojmov trvalého alebo prechodného pobytu, ale treba vychádzať z uskutočnenia zmeny doterajšieho bydliska za miesto bydliska druhého manžela, lebo táto zmena sleduje zdravé rozvíjanie manželského a rodinného života. Skutočnosť, že jeden z manželov nie je zamestnaný v bydlisku druhého manžela, nie je pritom rozhodujúca.

Najvyšší súd SSR dospel k záveru, že táto sťažnosť pre porušenie zákona nie je dôvodná a zamietol ju.

Z odôvodnenia:

V základných ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku (§ 1 a nasl.) 1) je súdom uložená povinnosť zabezpečovať spravodlivú a účinnú ochranu práva a oprávnených záujmov občanov a organizácií a dbať na to, aby právne vzťahy zodpovedali zákonom, aby nedochádzalo k porušovaniu záujmov spoločnosti ani práv občanov a aby sa práva nezneužívali na úkor spoločnosti alebo jednotlivca.

Pri prejednávaní a rozhodovaní vecí, ktoré vyplývajú z pracovných vzťahov, treba prihliadať i na zmluvnú povahu pracovnoprávnych vzťahov a na potrebný súlad výkonu práva a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávnych vzťahov s pravidlami socialistického spolužitia (čl. III základných zásad Zákonníka práce).

Zákonník práce 2) umožňuje pracovníkom rozviesť pracovný pomer i jednostrannými právnymi úkonmi. Jeden z takýchto spôsobov skončenia pracovného pomeru - výpoveď danú pracovníkom - upravuje Zákonník práce tak, že v ustanovení § 51 ods. 1 uvádza typické prípady vážnych dôvodov výpovede; naproti tomu v druhom odseku citovaného ustanovenia bráni prípadnej bezdôvodnej fluktácii predĺžením bežnej výpovednej lehoty šesť mesiacov (porovnaj aj dôvodovú správu k Zákonníku práce).

Vážnym dôvodom výpovede je i nasledovanie manžela do miesta jeho bydliska (§ 51 ods. 1 písm. e/ Zák. práce). Osobitná ochrana manželstva a rodiny (v zmysle čl. 26 ods. 1 Ústavy ČSSR) sa tu premieta do Zákonníka práce spôsobom, ktorý vyžaduje potrebu vykladať príslušné ustanovenie z hľadiska sledovaného účelu - vytvárania optimálnych predpokladov pre spoločné bývanie manželov. Z povinnosti manželov žiť spolu (§ 18 Zák. o rod.) možno totiž vyvodiť i povinnosť usilovať sa o to, aby sa v spoločnom byte manželov vytvorila ich spoločná domácnosť ako výraz a naplnenie životného spoločenstva.

Tento účel ustanovenia § 51 ods. 1 písm. e/ Zák. práce mali obidva súdy na zreteli, keď v prejednávaní veci rozhodovali.

Žalovaný nastúpil u žalujúcej organizácie do práce v roku 1961 na pracovisko v P., kde aj býval spoločne s matkou. Keď sa 8. 11. 1969 zosobášil s V. S., bývajúcou v B. B., požiadal o preloženie na pracovisko v B. a tu bol zamestnaný do 4. 11. 1970 až do výpovede pracovného pomeru. Trvalé bydlisko žalovaného zostalo pritom v P. a za manželkou len občan dochádzal do B. B., kde sa prihlásil iba na prechodné ubytovanie v byte manželkiných rodičov. Manželom sa medzičasom narodilo dieťa, vlastnú spoločnú domácnosť však pre nedostatok bytu nezaložili.

Ak za tejto situácie dal žalovaný 6. 4. 1973 žalujúcej organizácii výpoveď podľa ustanovenia § 51 ods. 1 písm. e/ Zák. práce z dôvodu nasledovanie manželky do B. B., nemožno dôjsť k záveru, že použitý výpovedný dôvod nejestvuje. Žalovaný v čase uzavretia pracovnej zmluvy býval v P. a tam aj nastúpil do práce. Po uzavretí manželstva v roku 1969 dosiahol na základe žiadosti o preloženie na výkon práce do iného miesta v rámci organizácie (do jej závoru v B.) iba skrátenie vzdialenosti medzi svojím pravidelným pracoviskom a bydliskom manželky. Tým nestratil možnosť rozviesť pracovný pomer z dôvodu uvedeného v ustanovení § 51 ods. 1 písm. e/ zák. práce. Rovnako sa na jeho práve skončiť pracovný pomer s použitím uvedeného výpovedného dôvodu nič nezmenilo ani prihláškou na prechodný pobyt v B. B. Podľa výsledkov dokazovania mal žalovaný naďalej svoje doterajšie trvalé bydlisko v sídle podnikového riaditeľstva žalujúcej organizácie v P. a svoje pravidelné pracovisko v závode žalujúcej organizácie v B. Spĺňal teda v čase výpovede podmienky ustanovenia § 51 ods. 1 písm. e/ Zák. práce, ak sa rozhodol nasledovať manželku do B. B. Motívy dania výpovede (možnosť získania bytu, súvislosť výpovede so zamietnutím predchádzajúcej žiadosti o rozviazanie pracovného pomeru dohodou) nie sú pritom právne významné. Napokon z uvedeného skutkového stavu veci zjavne vyplýva, že na strane žalovaného nešlo ani o bezdôvodnú fluktáciu, ani o výkon práva v rozpore so zásadami socialistického spolužitia.

Súd druhého stupňa preto správne potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba organizácie o neplatnosť rozviazania pracovného pomeru výpoveďou zamietnutá.

Z týchto dôvodov nie je sťažnosť pre porušenie zákona opodstatnená, a preto ju Najvyšší súd SSR zamietol (§ 242 ods. 1 O. s. p.).

1) Úplné znenie Občianskeho súdneho poriadku so zmenami a doplnkami bolo vyhlásené pod č. 162/1973 Zb.

2) Úplné znenie Zákonníka práce so zmenami a doplnkami bolo teraz vyhlásené pod č. 55/1975 Zb.